

Text článku:

Příspěvek představuje možnosti využití hry v hodinách Výchovy k občanství - skupiny žáků představují různé státy světa a snaží se uplatnit na světovém trhu.

Příprava učitele

Učitel před příchodem žáků do třídy připraví stolky pro trojice až čtveřice žáků, na které položí následující zdroje a kapitál:

- stolek A
 - 2 listy papíru
 - bankovka v hodnotě 5 jednotek
- stolek B
 - 4 listy papíru
 - bankovka v hodnotě 10 jednotek
- stolek C
 - 1 list papíru
 - pravítko, nůžky, kružítko
 - bankovka v hodnotě 20 jednotek
- stolek D
 - 1 list papíru
 - 2 nůžky, 2 pravítka
 - bankovky v hodnotě 50 jednotek
- stolek E
 - 7 listů papíru
 - 1 nůžky
 - bankovky v hodnotě 10 jednotek

Dle potřeby a uvážení je možné instalovat další stolky, je však nezbytné dodržet nerovnoměrné rozložení zdrojů.

Jednotlivé stolky představují státy:

- stolky A, B - země, které na svém území nenašly žádné výrazné zásoby nerostných surovin a nemají ani potřebný kapitál a technologie - odpovídá mnoha chudým rozvojovým zemím
- stolky C, D - země s vyspělou technologií, dostatkem kapitálu a nedostatkem přírodních zdrojů - odpovídá vyspělým zemím (např. Francie)
- stolek E - stát s malým množstvím technologií, ale s velkou zásobou přírodních zdrojů - odpovídá např. zemím těžícím ropu

Učitel na tabuli vyhotoví nákres tvarů, jejich velikosti a ceny, rovněž napíše ceny zdrojů (viz. příloha).

Vlastní práce

Jakmile žáci vstoupí do třídy a posadí se ke stolkům, bude jejich úkolem vyrábět tvary nakreslené na tabuli (v předepsané velikosti a kvalitě). Fiktivní banka - učitel - je bude od nich vykupovat a dostanou za ně odpovídající částky v peněžních jednotkách. Nekvalitní

výrobky, které vyrobí chudé státy, může učitel odmítnout, popř. za ně nabídnout nižší cenu. Úkolem žáků je vydělat co nejvíce peněz. Učitel může reagovat průběžným snižováním nebo zvyšováním výkupní ceny podle nabídky a poptávky (např. má již hodně čtverců, sníží tedy jejich cenu na 5).

Hra probíhá tak dlouho, dokud se nevyčerpají zásoby zdrojů, nebo může učitel čas ohraničit (např. 30 minut). Po skončení si skupiny sečtou vydělané peníze a následuje diskuse.

Učitel žákům vysvětlí, že chudé státy s nedostatečnou technologií jen velice těžko prorážejí na trh a jejich výrobky obtížně konkurují výrobkům z vyspělých států (ve hře vyjádřeno tím, že někteří žáci jen papír trhají, někteří mají k dispozici v různém množství nůžky, pravítko, kružítko apod.).

Diskuse

Cvičení vyvolá pravděpodobně v žácích pocit nespravedlnosti. Na počátku se žáků můžeme zeptat na pocity, které měli např. jako chudý stát. Učitel upozorní na realitu nerovnoměrného rozložení světového bohatství. Jednotlivé skupiny se vyjadřují ke své taktice při výrobě, k tomu, co jim bránilo ve vyšší produktivitě, zda využily všechny pracovní síly. Mohou rovněž navrhnout, jak by se daný stát měl zachovat, aby se jeho šance na vyšší výdělek zvýšily. Jakou roli zde hraje jednotlivý spotřebitel?

Možnost rozšíření nebo obměny hry

1. V průběhu hry může učitel chudým skupinám přidělit papír (chudé země našly nová ložiska surovin), pokud toto udělá ke konci hry, kdy každému papír dochází, může se velice rychle změnit postavení skupin a chudé země ho mohou výhodně prodat.
2. V průběhu může učitel hru pozastavit a podpořit chudou skupinu tím, že jí poskytne pomoc OSN za určitých stanovených podmínek (např. na určitou dobu půjčí pravítko - za určitou částku).
3. Světové finanční fondy mohou půjčit peníze za určitý úrok.
4. Učitel zdůrazní výhodu výpůjčky, skupiny mohou měnit kružítko za nůžky atd.
5. Učitel může poradit žákům, že dvě skupiny mohou uzavřít obchodní sdružení.
6. Žáci mohou po skončení hry diskutovat o tom, jak by se situace dala řešit ku prospěchu všech zúčastněných.